

40 Dre pr. Mil, som de daglig gaa. Dette er en usfel Lønning, for ikke at sige det strenge Ord: Sulteføde. Det Samme gjælder for de mindre Bestillingsmænd ved Jernbanevæsenet, men da dette nylig er blevet berørt af et æret Medlem, det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Pingen), skal jeg blot støtte den Tante, som han fremkom med.

Sage: Der er nogle Bemærkninger, som jeg kunde ønske at knytte til den Tale, der fremkom fra det ærede Medlem for Rjøbenhavns 5te Valgkreds (P. Holm), ikke fordi jeg vil fordybe mig i hele Spørgsmaalet om Socialismen, idet dette selvfølgelig vilde føre for vidt. Men naar det ærede Medlem i sin Tver for de Planer, han nærer om en social Ombæltning, som vi alle kjende og stride imod, nævnte som Hovedspørgsmaalet: „Hvilke Fordele have den frie Konkurrence bragt? specielt for Arbejderne“, og dermed vilde antyde, at den overhovedet ingen Fordele har frembragt, men kun Elendighed og Ulykker, maa jeg tillade mig at minde om, hvilken Forskjel der er mellem vort Narhundrede og tidligere Narhundrede, hvilken enorm Udvikling der har fundet Sted under den frie Konkurrence, hvorledes Opfindelser ere gjorte og Kræfter satte i Bevægelse, og hvorledes Arbejdernes Udbytte er blevet uendelig meget større, end det var under en hel eller halv bureaukratisk eller socialistisk Ordning; thi man har i tidligere Tid haft Noget, der meget lignede det, som det ærede Medlem nu kræver. Kampen for Eksistensen var i tidligere Tid færdelig mange Gange haardere for den store Mængde, saa at det er et urimeligt Spørgsmaal fra det ærede Medlems Side, hvilke Fordele den frie Konkurrence har bragt. At den samtidig fremkalder mange Ulemper, og at der er Meget, som man maatte ønske, at Samfundet alvorlig maatte sørge for at raade Bod paa, er en Selvfølge, men at konkludere saaledes, at fordi den frie Konkurrence medfører den og den Ulykke, skalde vi springe ud i Socialismen, gaar ikke an efter almindelig Logik. Det ærede Medlem maatte da i det Mindste antyde, hvilke Fordele der vare forbundne med hans System, og vise, at alle de store Ulemper, som klæbe ved det nuværende System, ville være fuldstændig undertrykte under hans System, og at man ved det vilde opnaa noget Andet og positivt bedre. Hvis det ærede Medlem derimod vil søge at hæmme de Misbrug, der paa mange Punkter kunne klæbe ved den frie Konkurrence, da ere vi inde paa en praktisk Vej. Naar der saaledes

er Tale om at danne Ringe og den Slags Ting, da er der ikke Tvivl om, at Staten maa kunne gribe ind, saaledes som det sker i Amerika. Der gives jo ikke Noget, som er fuldkomment, og ikke noget System, der er det absolut Rigtige, og saaledes gjælder det ogsaa om den frie Konkurrence, at den selvfølgelig trænger til Begrænsning, og det benægtes heller ikke fra dens Tilhængeres Side. Naar man derimod har Valget imellem, om man vil bygge Fremskridtet paa den nuværende Ordning eller paa den Ordning, som det ærede Medlem gjør sig til Talsmand for, er der vistnok ikke Tvivl om, hvad man skal vælge. Men det undrer mig ikke, at det ærede Medlem netop glæder sig over den Lethed, hvormed man fra forskjellige Sider ligesom gaar ind paa hans Ideer og forbereder Noget i den Retning. Det synes jo virkelig, som om Øysten til at komme over visse smaa Banfeligheder forleder en stor Mængde, baade Private og Autoriteter til at tage Ordet for at lade Staten gribe ind. Naar man føler sig generet, f. Ex. af en enkelt Tragsats, som her er fremhævet, eller en hvilken som helst anden Ulempe, skal Staten siebliffelig hjælpe. Det er ganske vist en praktisk Maade at forberede Veien for de Ideer, det ærede Medlem gjør sig til Talsmand for. At han tænker sig Styrelsen af en helt anden Bestaendighed end mange af dem, som arbejde i hans Retning, det benægter jeg ingenlunde. Hans Styrelse vil naturligvis komme til at hvile paa helt andre Kræfter, helt andre Faktorer; men økonomisk set, rent theoretisk set, er der stor Lighed mellem det System, mange af dem slutte sig til, som nu gjøre sig til Talsmænd for at lade Staten overtage baade det ene og det andet, og det ærede Medlems System. Naar det ærede Medlem vilde anføre, at selv Fabrikterne i Textilindustrien erkjende, at den frie Konkurrence kunde ikke staa sig i Kampen mod Statens Konkurrence, begit det ærede Medlem en saadan Sofisme, at man blot behøver at henvise dertil; thi det er iøinesaldende, hvor urigtigt det er. Selvfølgelig kan den frie Konkurrence ikke staa sig i Kampen mod Statskonkurrence, den, som har Statskassen i Hjægen, og hvor man ved Hjælp af Statens og Stattehavernes Midler — maasse selve de Mænds Midler, som skulle konkurrere med den — kan stille en Konkurrence op mod de Private. Det ærede Medlem kunde lige saa godt sige, at han som Redaktør ikke kan staa sig imod Kongens Foged; men deraf kan han ikke slutte, at Kongens Foged kan blive en bedre Redaktør end han. Han kan ikke, fordi